

Forskning: Kommunene vet ikke hva de skal gjøre med naturdata

Kommunal rapport 25.11.2025

Kommunene har aldri hatt større tilgang på data om samspillet i naturen. En ny studie viser imidlertid at mange ikke vet hva de skal gjøre med dem.

Ny forskning har sett på hvordan naturdata faktisk brukes av beslutningstakere.

– Vi skaffer oss mer og mer økologiske data som grunnlag for arealplanlegging. Da skulle en jo tro at beslutningene vi tar, bare blir bedre og bedre for naturens del. Sånn er det jo ikke. Så hva er det egentlig som skjer?

Spørsmålet stilles av forsker Arron Wilde Tippet.

I doktorgraden sin ved NTNU Institutt for internasjonal forretningsdrift forsker Tippet på hvordan data om natur og miljø kan brukes i arealplaner og byggesaker som krever bruk av natur.

Dataene blir ikke brukt i byggesaker

– Vi leverer fra oss dataene i rapporter, men så stopper det der, sier Tippet til forskningsnyhetsnettstedet Gemini.

– Ute i kommunene vet de ikke alltid hva de skal gjøre med informasjonen. Vi må slutte å produsere data for dataenes skyld, og heller bli flinkere til å sørge for at kunnskapen faktisk blir brukt, sier han.

Få engasjerer seg

Etter plan- og bygningsloven har kommunene stor råderett over eget areal.

Planlegging skjer blant annet gjennom detaljreguleringsplaner, som private interesser står bak i sju av ti tilfeller, ifølge Tippetts studie.

Blant Tippetts øvrige funn, er at det er nokså få interessenter som engasjerer seg i plan- og reguleringssaker, at plansystemene ikke legger spesielt til rette for å engasjere og at det ikke alltid blir tydelig opplyst at saker starter opp.

– Mye jobb i vente

Innbyggere kommer ofte på banen først etter at beslutninger er tatt, ifølge forskningen.

Forskeren har intervjuet 16 arealplanleggere i kommuner over hele landet.

Noe av bakteppet for forskningen er at Norge har forpliktet seg til å levere et nasjonalt naturregnskap bygget på en standard fra FN.

Tippet sier mange kommuner, og særlig de små i distriktene, har mye jobb i vente med kartlegging av naturtyper og tilstanden deres, samtidig som de skal skape bolyst.